

บทที่ 1

บทนำ

ความสำเร็จของพันธกิจทั้ง 4 ด้าน ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ อันได้แก่ งานด้านการผลิตบัณฑิต งานด้านการวิจัย งานด้านบริการสังคม และงานด้านศิลปวัฒนธรรม โดยมีพลังของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ เป็นพลังที่สำคัญในการทำงาน และพัฒนางานในทุกๆด้าน

มาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อ ให้มีประสิทธิภาพเป็นมาตรการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของประเทศ ซึ่งถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ใช้ในการบริหารจัดการด้านกำลังคนของประเทศในเชิงบูรณาการ โดยข้าราชการที่อยู่ในระบบจำเป็นต้องปรับและพัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติราชการอย่างคุ้มค่าเต็มสมรรถนะเพื่อให้ประเทศชาติมีการบริหารและพัฒนาก้าวหน้าทันกับภาคเอกชน เป็นการปรับคุณภาพข้าราชการให้เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐในแนวใหม่

บุคลากรของคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งจากกฎของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2519) ได้จำแนกตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามหน้าที่และผลงานดังนี้ คือ

- 1.สาย ก คือ ตำแหน่งที่มีหน้าที่สอน วิจัย และให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์
- 2.สาย ข คือ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่ให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งในสายงานต่างๆ ดังนี้ คือ บรรณารักษ์ ไลศทัศนศึกษา แพทย์ พยาบาล วิจัย เป็นต้น
- 3.สาย ค คือ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับงานบริการและธุรการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เป็นต้น

จากสายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าว เป็นการแบ่งงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบในลักษณะงานซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย บุคลากรคณะวิทยาศาสตร์เหล่านี้จะต้องร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อให้ภารกิจของคณะวิทยาศาสตร์ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร คณะวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องสำคัญ เพราะความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลอันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและสิ่งจูงใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาทางพฤติกรรม โดยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่างๆของบุคคล โดยผู้มีความพึงพอใจในงานสูงมีแนวโน้มในการทำงานให้กับองค์กรมมาก และผู้ที่มีความพึงพอใจในงานต่ำจะทุ่มเทต่อการทำงานน้อยลง ดังนั้นการที่จะให้บุคลากรทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารของคณะวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องตระหนักถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งสาย ก ข และ ค และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ

บุคลากรด้วย เพราะถ้าบุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแล้วย่อมเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยมีความมุ่งมั่นหวังให้งานประสบความสำเร็จสูงสุดและในทางกลับกันถ้าบุคลากรไม่มีความพึงพอใจในงานที่ตนปฏิบัติก็จะเกิดความเฉื่อยชา(Fusillo,1994) หรือเกิดความภาวะตึงเครียดในงาน ย่อมมีผลกระทบไปยังผลผลิตของคณะวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตบัณฑิต การสร้างผลงานวิจัย ตลอดจนการบริการทางวิชาการแก่สังคมได้

ความพึงพอใจในการทำงานเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องวัดประสิทธิภาพของหน่วยงานได้ และยังสามารถใช้เป็นเครื่องวัดความสำเร็จในชีวิตของมนุษย์ได้ด้วย เพราะสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างคนที่ประสบความสำเร็จและคนที่ล้มเหลว คือ แรงจูงใจส่วนตัว หรือความพึงพอใจในการทำงาน

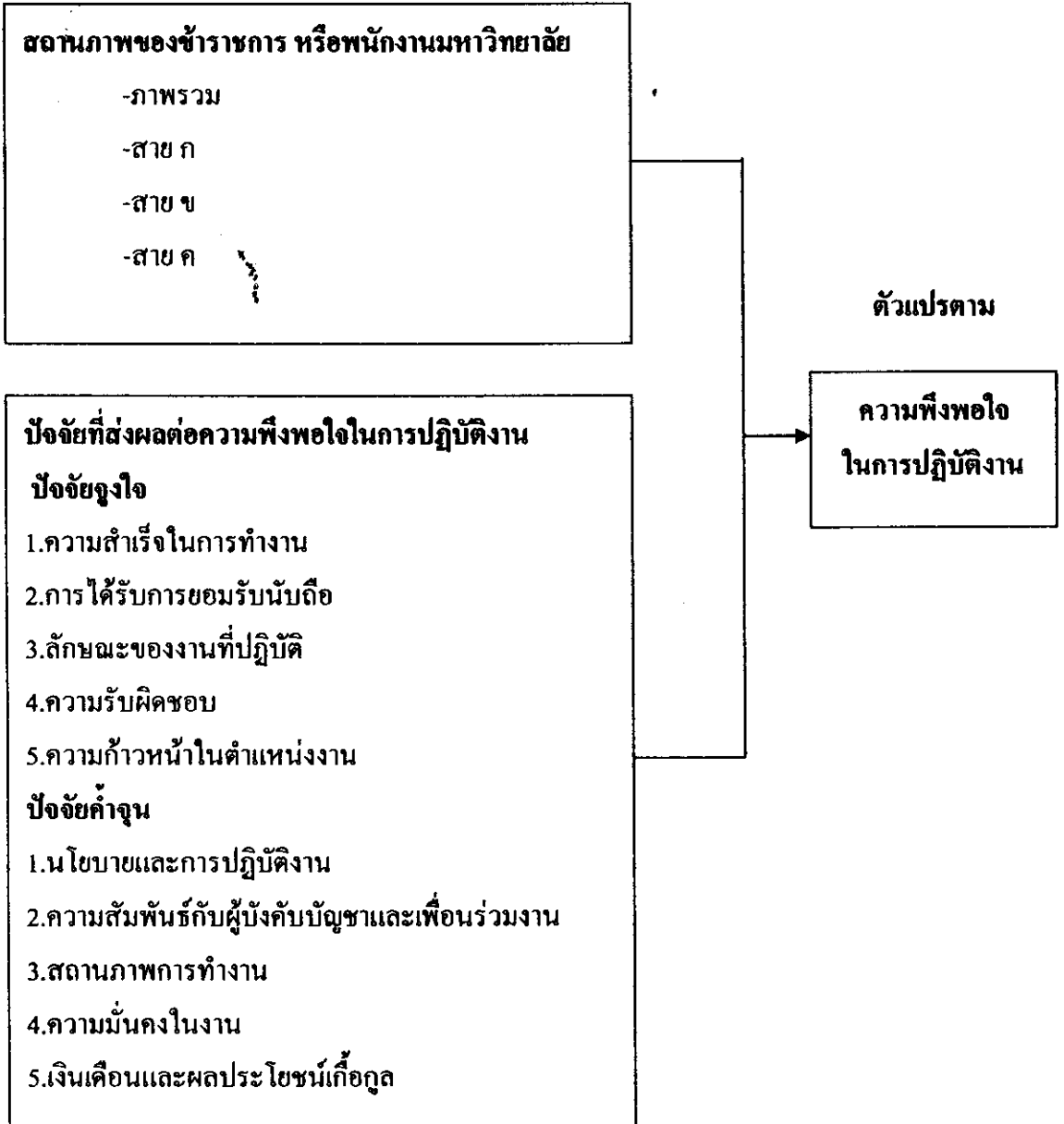
งานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความพึงพอใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสาย ก ข และ ค ของคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในยุคการพัฒนาและบริหารกำลังคนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสาย ก ข และ ค ของคณะวิทยาศาสตร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิด ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสาย ก ข และ ค ของคณะวิทยาศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้ โดยศึกษาความพึงพอใจ และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ หรือพนักงานมหาวิทยาลัย สาย ก ข และ ค คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. 2548 ในภาพรวม และเปรียบเทียบความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ของข้าราชการหรือพนักงานมหาวิทยาลัย แต่ละราย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ศึกษา ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ นโยบายและการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สภาพการทำงาน ความมั่นคงในงาน เงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบุคลากรสาย ก ข และ ค ซึ่งมีอายุราชการไม่ต่ำกว่า 1 ปี ของทุกภาควิชา หน่วยงานในคณะวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 11 ภาควิชา 4 หลักสูตร และ 4 งานหลัก ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานย่อย 13 หน่วยงาน และหน่วยงานอิสระอีก 3 หน่วยงาน

2. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสาย ก ข และ ค ในคณะวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎีการจูงใจ-ค้ำจุน (The Motivation-Hygiene Theory) ของ Herzberg (1959) มากำหนดเป็นปัจจัยการศึกษา 10 ประการ ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ คือ ความสำเร็จในงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุน คือ นโยบายและการบริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา สภาพการทำงาน ความมั่นคงในงาน เงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล

3. ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสาย ก ข และ ค

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

ปัจจัยค้ำจุน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ นโยบายและการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน สภาพการทำงาน ความมั่นคงในงาน เงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ทศนะหรือ ความรู้สึกที่เป็นไปในทางบวกของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงาน

ความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ทศนะหรือ ความรู้สึกที่เป็นไปในทางลบของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ หมายถึง ปัจจัยเชิงใจที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านอื่น ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะทำให้ผู้บริหารคณะวิทยาศาสตร์ ได้รับทราบถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร คณะวิทยาศาสตร์
2. ผลการวิจัยจะช่วยให้ผู้บริหารคณะวิทยาศาสตร์ ได้ใช้เป็นแนวทางการบริหารงานบุคคล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อคณะวิทยาศาสตร์